

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันทางจิตวิทยามาแล้วว่าองค์ประกอบด้านความเชื่อ ความรู้สึก และพฤติกรรมนั้นมีความสัมพันธ์กัน หากบุคคลเชื่อว่าตนมีความสามารถที่จะทำภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จได้ เขาก็จะมีแรงจูงใจที่จะทำงานนั้นและคอยกำกับดูแลตนเองให้อุตุนรวมทั้งพยายามหาทางเอาชนะอุปสรรคต่างๆที่อาจเข้ามาขัดขวางหนทางอันจะนำไปสู่ความสำเร็จดังกล่าว จึงไม่น่าแปลกใจเลยหากคนที่มีความเชื่อมั่นเช่นนี้จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานมากกว่าคนที่เฝ้าแต่สงสัยและไม่แน่ใจในความสามารถของตน ขาดแรงจูงใจ และไม่สามารถสร้างวินัยในตนเองได้ (Bandura, 2001) ด้วยเหตุนี้ความแตกต่างระหว่างคนที่ประสบความสำเร็จและคนที่ประสบความสำเร็จล้มเหลวจึงอาจอยู่ที่ความคิดความเชื่อเป็นเบื้องต้นแรก

นอกจากความเชื่อมั่นในความสามารถของตน (Self-Efficacy) แล้ว ความเชื่อว่าตนมีอำนาจควบคุมสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆตัว (Locus of Control) ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมากในการทำให้บุคคลนั้นรู้สึกภาคภูมิใจและเชื่อมั่นว่าตนสามารถกำหนดชะตาชีวิตของตนได้ ผู้ที่เชื่อในอำนาจภายในตนจึงย่อมเชื่อว่าการกระทำหรือความพยายามของตัวเองจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เขาได้รับผลลัพธ์ของการกระทำที่แตกต่างออกไปจากผู้อื่น (อัญญรัตน์ จิรรุ่งศฤงคาร, 2525) และหากการกระทำนั้นเป็นการกระทำอย่างมีเป้าหมาย โดยเฉพาะเป้าหมายที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ด้วยแล้วก็จะยิ่งเพิ่มโอกาสแห่งความสำเร็จของบุคคลนั้นมากขึ้นไปอีก

ในวงการศึกษาระดับประเทศได้มีการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านความเชื่อและแรงจูงใจเหล่านี้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างกว้างขวาง แต่ในวงการศึกษไทยกลับยังไม่เป็นที่สนใจแพร่หลายมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากงานวิจัยส่วนใหญ่มักใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา และมีงานวิจัยเพียงไม่กี่เรื่องที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้

งานวิจัยนี้จึงน่าจะช่วยเติมเต็มความขาดแคลนองค์ความรู้ในส่วนนี้ ซึ่งจะประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนหรือการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนระดับอุดมศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และช่วยเหลือนักศึกษาที่อยู่ในข่ายเสี่ยงต่อการล้มเหลวในการเรียน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการคือ

1.2.1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีความเชื่อและเป้าหมายในการเรียนแตกต่างกัน

1.3 คำถามการวิจัย

คำถามการวิจัยในการศึกษานี้มีดังนี้

1.3.1 ความเชื่อมั่นทางการเรียน ความเชื่อในอัตถิเจต-ประสิทธิ การตั้งเป้าหมายในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และอย่างไร

1.3.2 นักศึกษาที่มีความเชื่อและเป้าหมายในการเรียนต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันหรือไม่

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งจาก 7 คณะวิชาที่เปิดทำการสอนในมหาวิทยาลัยแห่งนั้น โดยนักศึกษาจากคณะบริหารธุรกิจมีส่วนมากที่สุด ดังนั้นหากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ หรือนักศึกษาจากคณะวิชาอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ ข้อมูลที่ได้อาจแตกต่างออกไป

1.4.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เนื่องจากทำการเก็บข้อมูลในรายวิชาในกลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานที่เปิดสอนให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1

1.5 นิยามคำศัพท์

1.5.1 ความเชื่อมั่นทางการเรียน (Academic Self-Efficacy) หมายถึง ความเชื่อในความสามารถทางการเรียนของตนในการที่จะเรียนรู้และประสบความสำเร็จในรายวิชาที่ศึกษา คำว่า Self-Efficacy เป็นแนวคิดที่ถูกเสนอเป็นครั้งแรกโดยแบนดูรา (Bandura, 1977) หมายถึงการรับรู้ความสามารถของตนว่าจะสามารถประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้หรือไม่

1.5.2 ความเชื่อในอัตถิเจต-ประสิทธิ (Locus of Control) เป็นมโนทัศน์ที่ถูกเสนอโดยรอตเตอร์ (Rotter, 1966) หมายถึง ความเชื่อโดยทั่วไปของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นสาเหตุของเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ซึ่งรอตเตอร์แบ่งความเชื่อในลักษณะนี้ออกเป็น 2 ด้าน คือ

- ความเชื่อในอัตถิเจต (Internal Locus of Control) หมายถึง ความเชื่อว่าตนเองสามารถหรือมีส่วนรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น บุคคลที่มีความเชื่อในอัตถิเจตจะเชื่อว่าตนสามารถควบคุมและกำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้

- ความเชื่อในปรลิจิต (External Locus of Control) หมายถึง ความเชื่อว่าอำนาจควบคุมนั้นเป็นของสิ่งอื่นหรือบุคคลอื่นนอกจากตนเอง บุคคลที่มีความเชื่อแบบปรลิจิตมักรับรู้สาเหตุแห่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวของตนว่าเกิดจากโชคชะตา บุคคลอื่น หรือสิ่งอื่นๆ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ตนไม่สามารถควบคุมได้

1.5.3 การตั้งเป้าหมายในการเรียน (Academic Goal Orientations) เป็นมโนทัศน์ที่ถูกเสนอโดย

เอเมส (Ames, 1992) ซึ่งได้แบ่งการตั้งเป้าหมายในการเรียนไว้เป็น 2 แนว แนวแรกคือการเรียนรู้เพื่อความรู้อำนาจ (Mastery Goal) แนวที่สองคือการเรียนรู้เพื่อเกรดหรือคะแนน (Performance Goal) โดยทั้งสองแนวนี้ต่างเป็นอิสระต่อกัน และไม่จำเป็นต้องตรงกันข้ามกัน หมายความว่า นักศึกษาคนหนึ่งอาจเรียนเพื่อแสวงหาความรู้พร้อมๆ ไปด้วยกับมุ่งหวังว่าจะได้เกรดดีด้วยในขณะเดียวกัน

1.5.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ผลการเรียนโดยเฉลี่ยของนักศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะพิจารณาจากเกรดเฉลี่ย (GPA)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยในครั้งนี้นอกจากจะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในมิติต่างๆ ทั้งความเชื่อมั่นทางการเรียน และความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจในการควบคุมสิ่งต่างๆ โดยทั่วไป กับการตั้งเป้าหมายทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ยังน่าจะช่วยให้ทราบถึงแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาอีกด้วย